

Kjære NORM – venner

Tromsø 17.12.18

Det nærmer seg nytt årsskifte og jeg vil benytte anledningen til å takke for godt arbeid fra alle deltagerlaboratoriene og referanselaboratoriene gjennom 2018. Det er som alltid imponerende å se hvilken innsats som legges for dagen for å holde oppe kvaliteten i overvåkingsprogrammet.

Jeg vil her oppsummere de vesentligste punktene i overvåkingsopplegget for 2019 med vekt på endringene fra 2018. Vennligst les teksten grundig da det er mange detaljer som må på plass. De detaljerte protokollene sendes ut som vedlegg på mail og kan lastes ned fra <http://www.antibiotikaresistens.no>. Vi vil ikke sende ut dokumentene i papirformat da vi har inntrykk av at de fleste benytter seg av de elektroniske versjonene. Ta kontakt dersom dere har problemer med å få tilgang til informasjonen. Ved spørsmål er dere selvfølgelig hjertelig velkommen til å kontakte meg direkte, helst på mail (gunnar.skov.simonsen@unn.no).

Opplegget for 2019 er organisert på samme måte som i 2018. Overvåkingen vil omfatte *E. coli* (3 dager), *Klebsiella* spp. og *Pseudomonas aeruginosa* (3 uker) fra urin, *Staphylococcus aureus* (1 uke) og *Streptococcus pyogenes* (GAS) (3 uker) fra sår, *Streptococcus pyogenes* (GAS) fra luftveisprøver (3 uker), og *E. coli* (6 mnd), *Klebsiella* spp., *P. aeruginosa*, *Enterococcus* spp., og *Staphylococcus aureus* (9 mnd) fra blodkultur. Innsamlingsperiodene er definert ut fra erfaringene fra tidligere år slik at vi får en god balanse mellom arbeidsinnsats og epidemiologisk kvalitet i overvåkingen.

Som tidligere skal alle systemiske isolater av *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus pyogenes* (GAS), *Haemophilus influenzae*, *Neisseria meningitidis* og *Neisseria gonorrhoeae* sendes til referanselaboratoriene på Folkehelseinstituttet og resistensbestemmes der. Fagrådet for NORM har besluttet å fastholde det etablerte systemet for referansemikrober ved FHI til tross for usikkerhet om gjennomføringen av fenotypisk resistensbestemmelse. Systemiske isolater av *Streptococcus agalactiae* (GBS) og *Candida* spp. blir fulgt opp av henholdsvis St. Olavs Hospital og OUS-Rikshospitalet. Det er ingen endringer for patogene tarmbakterier (*Salmonella* spp., *Shigella* spp., *Campylobacter* spp. og *Yersinia enterocolitica*) eller *Mycobacterium tuberculosis*.

Som tidligere er det fastsatt datoer for innsamlingsperiodene. Disse datoene refererer til tidspunkt for påvisning av mikroben slik at resistensavlesningene vil være forskjøvet 1 – 2 dager. Dersom deltagerlaboratoriene ikke har mulighet for å følge de angitte periodene er det akseptabelt at man forskyver innsamlingen. Det er tilsvarende akseptabelt hvis man av driftshensyn ønsker å ha en uke "pause" mellom for eks. *E. coli* fra urin og *Staphylococcus aureus* fra sår, eller hvis man vil gjøre innsamlingen av urin etter at sår er ferdig. Epidemiologisk vil det ikke ha noen betydning at de ulike laboratoriene gjør slike mindre forskyvninger, det avgjørende er at man inkluderer alle isolater i perioder av samme lengde.

Som i 2018 skal laboratoriene benytte materiell til lappediffusjon fra sine vanlige leverandører som en del av rutinen. Vi forutsetter at produktene fra de ulike leverandørene er likeverdige, men for å kunne vurdere eventuelle kvalitetsforskjeller ber vi om at hvert laboratorium eksplisitt registrerer hvilken lappelverandør man bruker i eNORM. MIC gradienttester og medier til *Streptococcus pyogenes* i prøver fra sår og luftveier vil som tidligere bli bestilt under ett og sendt ut til laboratoriene fra leverandør. Dersom det utsendte materialet viser seg å være utilstrekkelig bes deltagerlaboratoriene om å bestille inn ekstra direkte fra leverandør, men send gjerne kopi til NORM slik at vi er kjent med bestillingen før fakturaen ankommer.

Den tidligere etablerte refusjonsordningen for NORM-arbeidet vil bli videreført i 2019 i samsvar med Fagrådets vedtak. Refusjonen er basert på et basistilskudd per laboratorium og en godtgjørelse per isolat. Det blir også gitt refusjon per innrapportert isolat for beregnede utgifter til forbruksmateriell. Deltagerlaboratoriene skal ikke sende inn fakturaer til NORM sentralt.

Når det gjelder utvalg av antibiotika er det ingen endringer fra 2018. Overvåkingen av blodkulturisolater og systemiske isolater av MRSA/MSSA fra laboratorienes IT-systemer fortsetter som tidligere. Det er ønskelig at denne oversikten sendes inn før utgangen av mars 2019. Det er helt i orden om dere vil sende inn Excel-ark eller utskrifter fra eget laboratoriesystem så lenge data er i henhold til protokollen. Som i 2018 vil NORM i 2019 ikke utgi egne protokoller for påvisning av resistensmekanismer. Det forutsettes at alle laboratoriene følger retningslinjene fra AFA/NordicAST for påvisning av betalaktamase, MLS fenotyper, ESBL og vankomycinresistens.

I løpet av 2018 har det vært jobbet med funksjonalitet i eNORM for import av filer fra laboratorienes IKT-systemer (LIS). Helse Nord IKT og MICLIS vil i løpet av de nærmeste ukene avklare om det er mulig å starte prøvedrift av dette opplegget ved utvalgte testlaboratorier (Stavanger og Lillehammer). For alle de øvrige laboratoriene er det foreløpig ingen endringer i rutine for innrapportering av data til NORM i portalen på www.helseregister.no. Det vil sannsynligvis komme endringer av innloggingsrutinene i løpet av 2019 som del av overordnede nasjonale føringer for helseregistre, men dette vil ikke påvirke selve funksjonaliteten i eNORM. Ved praktiske spørsmål rundt tilgang og innlogging best dere ta kontakt med IT-ansvarlig for NORM Brigte Agnar Mikkelsen (Brigt.Agnar.Mikkelsen@hnikt.no).

Med vennlig hilsen

Gunnar Skov Simonsen
Leder for NORM